

Asia: VN/12608/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi arpajaislain 14 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja rahapelilain 28 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

CEACG kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi arpajaislain 14 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja rahapelilain 28 §:n muuttamisesta. Lakimuutoksen tavoitteena on mahdollistaa rahapika-arpojen lahjaksi antaminen. Arvan ostavan henkilön tulisi olla tunnistautunut Veikkaus oy:n asiakas. Arvan lunastaneen henkilön ei kuitenkaan tarvitse rekisteröityä Veikkauksen asiakkaaksi, mutta tämän tulee olla todennetusti täysi-ikäinen.

CEACG on Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa toimiva tutkimuskeskus, jonka tutkimusalaan kuuluvat mm. rahapeliä aiheuttavat haitat, rahapeliä sääntely ja rahapeliä taloudelliset määrittäjät. CEACG oli kuultavana sisäministeriön esiselvityshankkeen yhteydessä. Lisäksi CEACG toimitti valmisteluvaiheessa sisäministeriölle tutkimusnäyttöön perustuvan asiantuntijaesityksen.

CEACG:n näkemys lakiehdotuksesta

Esiselvitysvaiheessa sisäministeriölle toimitetussa esityksessä CEACG totesi, että tutkimukseen perustuvan näkemyksen mukaan raaputusarpojen lahjaksi antamista ei tulisi sallia jatkossakaan. CEACG on edelleen samaa mieltä. Lisäksi CEACG korosti esiselvitysvaiheessa, että mikäli arpojen lahjaksi antaminen kuitenkin sallitaan, ei arpavoiton lunastavalta henkilöltä tulisi edellyttää Veikkauksen tai yksinoikeustoimiluvan haltijan asiakkaaksi tunnistautumista. On hyvä, että edes tämä on otettu huomioon lakiluonnoksessa.

CEACG haluaa edelleen korostaa, että arvat yhdistyvät tutkimuksessa rahapelihaittoihin ja ovat nuorille erityisen ongelmallinen ja houkutteleva tuote. Pakollisen tunnistautumisen myötä arpojen

aiheuttamat haitat ovat laskeneet. Lahjaksi antamisen salliminen voi kääntää tämän hyvän kehityskulun. Vaikka arvat eivät ole kaikkein haitallisin rahapeliuote, yhdistyy niihin kuitenkin rahapelihaittoja ja rahapelien normalisoitumista etenkin nuorilla. Arvat lisäävät myös osa useiden pelituotteiden aiheuttamia kokonaishaittoja. Tutkimusnäyttö osoittaa siis selvästi, että arpojen ostaminen lisää haittariskiä.

Sekä arpajaislain että rahapelilain tarkoituksena on pelaajien oikeusturvan takaaminen, rahapeleihin liittyvien väärinkäytösten ja rikosten estäminen sekä rahapelihaittojen ehkäiseminen ja vähentäminen. Nyt ehdotettu lakimuutos ei tue mitään näistä tavoitteista. Myös lakiesityksen perustelumuistiossa todetaan, että ”muutoksen voidaan esitettyjen asiantuntija-arvioiden perusteella katsoa sisältävän riskejä rahapelihaittojen lisääntymisestä” sekä että lakimuutos tulee vaikeuttamaan rahanpesun valvontaa. Sen sijaan että lakimuutos tukisi arpajaislain ja rahapelilain tarkoituksia, lisää se lähinnä Veikkauksen / yksinoikeustoimiluvanhaltijan liiketoimintaa ja tätä myöten rahapelien kokonaiskulutusta. Tätä ei voida pitää lain tarkoituksen mukaisena.

Yleisemmällä tasolla CEACG pitää kyseenalaisena, että juuri arpojen lahjoittaminen on asia, jonka lakimuutoksen valmistelua on kiirehditty. On oikeustajun vastaista, että sääntelyn kehittämisessä on priorisoitu asia, joka ei vastaa arpajaislain tai rahapelilain tarkoitukseen, ei ole tutkimusnäytön mukainen ja ei edes vastaa yleistä asenneilmapiiriä liittyen rahapelien sääntelyyn Suomessa. Perustelumuistiossa todetaan Veikkauksen saaneen ”runsaasti asiakaspalautetta, jossa on toivottu mahdollisuutta ostaa rahapika-arpoja lahjaksi”. Suomessa tehdyssä tutkimuskirjallisuudessa on kuitenkin päinvastoin todettu, että valtaosa suomalaisista kannattaa rahapelien tiukempaa sääntelyä ja jopa sääntelyn lisäämistä (ks. esim. Lind ym. 2026; Marionneau ym. tulossa; Jääskeläinen ym. 2025).

Sekä nykyisessä arpajaislaissa että tulevassa rahapelilaissa on useita huomattavasti merkittävämpiä epäkohtia, joihin ei kuitenkaan ole päätetty puuttua valmistelemalla aiheesta lakimuutos kiireellisellä aikataululla. Kriittisiä epäkohtia ovat mm. molemmissa laissa rahapeliautomaattien hajasijoitusmallin jatkuminen edelleen jo pitkään kasaantuneesta tutkimusnäytöstä huolimatta, rahapelien markkinoinnin verrattain löyhä sääntely tai järjestelmän ulkopuolisten rahapeliverkkosivustojen estoon liittyvien toimenpiteiden edistäminen. Uudessa rahapelilaissa lisäksi keskitetty pelirajoituskokonaisuus olisi huomattavan tärkeä asia edistettäväksi. Lakiuudistuksen kiirehtiminen mistä tahansa näistä muista epäkohdista olisi edistänyt rahapelijärjestelmän tavoitteita huomattavasti tehokkaammin nykytilaan verrattuna, toisin kuin arpojen lahjoittamiseen liittyviin kysymyksiin keskittyminen.

Lisähuomioita toteutukseen liittyen

Mikäli arpojen lahjaksi antaminen sallitaan haitta-asiantuntijoiden laajasta vastustuksesta huolimatta, tulisi lakiehdotusta täydentää kieltämällä lahja-arpojen markkinointi ja kieltämällä arpojen luovuttaminen alaikäisille.

Lakiehdotuksen aikataulua tulisi höllentää siten, että tutkimusyhteisöllä olisi ensin mahdollisuus arvioida lahja-arpojen kiellon vaikutuksia. Lakiesityksestä ja sen perustelumuihistiosta käy ilmi, että lahjaksiantamisen kiellon vaikutukset ovat osin tuntemattomia. Nykytilanne pitäisi arvioida tutkimuksen avulla ensin ja sitten vasta määritellä onko arpojen lahjaksiantamiselle todellista tarvetta. Mitään syytä lakiuudistuksen kiirehtimiselle ei perustelumuihistiossa anneta.

Lähteet

Lind, K., Raisamo, S., Selin, J., & Kontto, J. (2026). A latent class analysis of public opinions about gambling policy goals: a population-based survey in Finland. *BMC Public Health*, 26(1), 1266.

Marionneau, V., Havuaho, S., Jääskeläinen, P. & Kivistö, M. (tulossa). Who supports the expansion of gambling markets? Population-level evidence from Finland. *Scandinavian Political Studies*.

Jääskeläinen, P., Väkeväinen, E. & Marionneau, V. (2025). Gambling marketing in Finland: Experiences of exposure and regulation among Finnish individuals who gamble regularly. *Scandinavian Journal of Public Health*, 14034948251394913.

Marionneau Virve
Helsingin yliopisto - CEACG-tutkimuskeskus